Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003540

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-07-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ від 13.08.2026 № 1157/ст

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковтун Олексій Ілліч
2. Oleksii Kovtun

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 17-07-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: ------, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14500

Повне найменування юридичної особи: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.77, 10.77.51, 10.77.23

Тема дисертації:

1. Кримінальна відповідальність за посягання на свободу віросповідання (ст. 180 КК України)

2. Criminal Liability for Encroachment on Freedom of Religion (Article 180 of the Criminal Code of Ukraine)

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена комплексному дослідженню теоретичних та практичних проблем кримінальної відповідальності за посягання на свободу віросповідання, яка передбачена у диспозиціях ст. 180 КК України, а також обґрунтуванню перспективних напрямів реформування кримінально-правових норм у цій сфері. Проаналізовані історичні аспекти кримінальної відповідальності за посягання на свободу віросповідання та досліджений сучасний стан розробки питань кримінально-правової охорони свободи віросповідання в Україні. Детально проаналізовані дисертаційні роботи сучасного періоду щодо кримінальної відповідальності за порушення свободи віросповідання та проєкт нового КК України. У межах дослідження зміст свободи віросповідання розкритий як сукупність суб'єктивних прав особи щодо участі чи неучасті у богослужіннях, релігійних обрядах, отримання чи навчання релігії тощо. У роботі детально проаналізовані юридичні склади кримінальних правопорушень, передбачених у диспозиціях ст. 180 КК України. Особливу увагу в дисертації приділено понятійному апарату та ознакам суб'єктів релігійних правовідносин. Сформульовані авторські визначення понять «священнослужитель» та «спеціальний

потерпілий» у складі злочину, передбаченого у диспозиції ч. 2 ст. 180 КК України. Також розкрита сутність кримінального правопорушення у вигляді примушування священнослужителя до проведення обряду, що здійснюється через умисний фізичний чи психічний вплив на потерпілого. Обґрунтована доцільність віднесення до цієї категорії військових капеланів, що має вагоме значення в умовах воєнного стану. Крім того, на основі детального аналізу сутності поняття «релігійний обряд» запропоновано замінити цей термінологічний зворот у диспозиції ч. 1 ст. 180 КК України на більш ємну та комплексну дефініцію – «релігійний захід», яка охоплює також богослужіння, церемонії, процесії тощо. У роботі вперше на монографічному рівні сформульоване поняття «таємниця сповіді» як специфічної конфіденційної інформації та доведена необхідність її окремої кримінально-правової охорони. На основі отриманих результатів пропонується удосконалити чинне кримінальне законодавство України. Зокрема, ці пропозиції передбачають поділ чинної ст. 180 КК України на дві самостійні норми: ст. 180 «Перешкоджання здійсненню релігійного заходу» та ст. 180-1 «Примушування священнослужителя до проведення релігійного обряду», а також доповнення КК України новою нормою – ст. 180-2 «Примушування священнослужителя до розкриття таємниці сповіді» із передбаченням у всіх трьох статтях відповідних кваліфікованих складів. Охарактеризована специфіка суб'єктів цих правопорушень, зокрема, можливість визнання службових та військових службових осіб спеціальними суб'єктами злочину. Практичне значення дисертаційної роботи полягає в тому, що сформульовані висновки та законодавчі пропозиції можуть бути використані у правозастосовній та судовій практиці для правильної кваліфікації діянь, у законотворчій діяльності для вдосконалення КК України, а також в освітньому процесі під час викладання дисциплін кримінально-правового спрямування.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of the theoretical and practical problems of criminal liability for offenses against freedom of religion, as provided for in the dispositions of Article 180 of the Criminal Code of Ukraine, as well as to the substantiation of promising directions for reforming criminal law norms in this area. The study analyzes the historical aspects of criminal liability for offenses against freedom of religion and examines the current state of development regarding the criminal law protection of religious freedom in Ukraine. A detailed analysis is conducted on contemporary dissertations addressing criminal liability for violations of freedom of religion, as well as on the Draft of the new Criminal Code of Ukraine. Within the scope of this research, the essence of freedom of religion is conceptualized as a set of individual subjective rights concerning participation or non-participation in divine services and religious rites, receiving or teaching religion, etc. The dissertation provides a detailed analysis of the elements of crimes of the criminal offenses stipulated in the dispositions of Article 180 of the Criminal Code of Ukraine. Special attention is paid to the conceptual framework and the characteristics of the subjects of religious legal relations. The author formulates original definitions of the terms “clergyman” and “special victim” within the corpus delicti provided for in the disposition of Part 2 of Article 180 of the Criminal Code of Ukraine. Furthermore, the study elucidates the essence of the criminal offense involving the coercion of a clergyman to perform a rite, which is executed through intentional physical or psychological influence on the victim. The expediency of classifying military chaplains under this category is substantiated, which carries significant weight under the conditions of martial law. In addition, based on a detailed analysis of the essence of the concept of “religious rite”, it is proposed to replace this terminological phrase in the disposition of Part 1 of Article 180 of the Criminal Code of Ukraine with a more comprehensive and inclusive definition – “religious event” – which also encompasses divine services, ceremonies, processions, etc. For the first time at the monographic level, the concept of the “seal of confession” (confessional privilege) is formulated as a specific type of confidential information, and the necessity of its separate criminal law protection is demonstrated. Based on the findings of the research, recommendations are made to improve the current criminal legislation of Ukraine. Specifically, these proposals entail dividing the current Article 180 of the Criminal Code of Ukraine into two independent norms: Article 180 “Obstruction of a Religious Event” and Article 180-1 “Coercion of a Clergyman to Conduct a Religious Rite”, as well as supplementing the Criminal Code of Ukraine with a new norm – Article 180-2 “Coercion of a Clergyman to Disclose the Seal of Confession” – while providing for corresponding qualified offenses (aggravated elements) in all three articles. The specific characteristics of the subjects of these offenses are

delineated, including the possibility of recognizing public officials and military officials as special subjects of the crime. The practical significance of the dissertation lies in the fact that the formulated conclusions and legislative proposals can be utilized in law enforcement and judicial practice for the correct qualification of acts, in legislative activities to improve the Criminal Code of Ukraine, as well as in the educational process during the teaching of criminal law disciplines.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Ковтун О. І. Об'єкт кримінального правопорушення та його структура (ст. 180 КК України). Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія : Юридичний вісник «Повітряне і космічне право» : зб. наук. пр. К.: НАУ, 2023. № 1 (66). С. 171-177. DOI: https://doi.org/10.18372/2307-9061.66.17433
- 2. Ковтун О. І. Аналіз об'єктивної сторони кримінальних правопорушень, передбачених у диспозиціях ст. 180 КК України. Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія : Юридичний вісник «Повітряне і космічне право» : зб. наук. пр. К.: НАУ, 2024. № 3 (72). С. 198-205. DOI: https://doi.org/10.18372/2307-9061.72.19081
- 3. Ковтун О. І. Покарання у санкціях за злочини, склади яких передбачені у диспозиціях ст. 180 КК України як відображення ступеня суспільної небезпеки. Наукові перспективи. 2025. № 7 (61). С. 883-893. DOI: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-7(61)-883-893
- 4. Ковтун О. І. Окремі питання кваліфікації та розмежування злочинів, юридичні склади яких передбачені в диспозиціях статті 180 Кримінального кодексу України, з іншими кримінальними правопорушеннями. Нове українське право. 2025. Вип. 6. С. 172-178. DOI: https://doi.org/10.51989/NUL.2025.6.22
- 5. Kolyukh, V., Shestopalov, R., Kovtun, O., Taraban, Y. Dei, M. Experience of legal formation of interfaith relations in the context of European integration and globalization processes. Pharos Journal of Theology. 2023. Vol. 104, issue 2 (27). DOI: https://doi.org/10.46222/pharosjot.104.2027 (Проіндексовано у наукометричній базі даних Scopus (Q1)). ISSN 2414-3324.
- 6. Ковтун О. І. Конструктивні особливості ст. 180 КК України «Перешкоджання здійсненню релігійного обряду». Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права : матеріали XIV Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. 7-8 жовтня 2022 р. Дніпро : Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 2022. С. 94-96.
- 7. Ковтун О. І. Потерпілий від кримінального правопорушення (ст. 180 КК України). Свобода, безпека та незалежність: правовий вимір : матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції, 24 лютого 2023 р. м. Київ : Національний авіаційний університет, 2023. С. 331-334.
- 8. Ковтун О. І. Загальна характеристика юридичних складів злочинів, передбачених у диспозиціях ст. 180 КК України. VI Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум : матеріали форуму, 18 травня 2023 р. м. Київ : Національний авіаційний університет, 2023. С. 198-200.
- 9. Ковтун О. І. Релігійний обряд як системоутворююча ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення у диспозиціях ст. 180 КК України. Актуальні проблеми кримінального права : матеріали XII Всеукраїнської науково-теоретичної конференції, присвяченої пам'яті професора П. П. Михайленка, 23 листопада 2023 р. м. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2023. С. 331-334.

- 10. Ковтун О. І. Зміст примушування як суспільно небезпечного діяння у диспозиції ч. 2 ст. 180 КК України. Правова парадигма відновлення України: проблеми та перспективи : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції, 23 лютого 2024 р. м. Київ : Національний авіаційний університет, Тернопіль, 2024. С. 336-338.
- 11. Ковтун О. І. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти релігійних прав людини. VII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум : матеріали форуму, 16-17 травня 2024 р. м. Київ : Національний авіаційний університет, 2024. С. 224-227.
- 12. Ковтун О. І. Загальна характеристика суб'єкта кримінального правопорушення (ст. 180 КК України). «Молодь: наука та інновації» 2024: матеріали XII Міжнародної науково-технічної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, 13-15 листопада 2024 р. (у 3-х т.). Дніпро : НТУ «ДП», 2024. Том 3. С. 90-91.
- 13. Ковтун О. І. Суб'єктивна сторона складів кримінальних правопорушень, передбачених у диспозиціях ст. 180 КК України. «Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану» : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Державний університет «Київський авіаційний інститут», 21 лютого 2025 р. Тернопіль : Вектор, 2025. С. 351-353.
- 14. Ковтун О. І. Захист свободи віросповідання в кримінальному праві України: порівняльний аналіз чинного та нового кодексів. VIII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум : матеріали форуму, 15-16 трав. 2025 р. м. Київ : Державний університет «Київський авіаційний інститут», 2025. С. 196-199.
- 15. Ковтун О. І. Загальна характеристика покарань, передбачених у санкціях ст. 180 КК України. Правова наука і державотворення в Україні в умовах сучасних викликів : матеріали науково-практичної конференції, 13-14 черв. 2025 р. м. Полтава. Одеса : Вид-во «Молодий вчений», 2025. С. 76-79.
- 16. Ковтун О. І. Щодо питання про кримінальну відповідальність за примушування священнослужителя до розкриття таємниці сповіді. Актуальні проблеми кримінального права : матеріали XVI Всеукраїнської науково-теоретичної конференції, присвяченої пам'яті професора П. П. Михайленка, 27 листопада 2025 р. м. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2025. С. 329-332.

Наукова (науково-технічна) продукція: проєкти нормативно-правових документів

Соціально-економічна спрямованість: вдосконалення нормативного матеріалу у галузі кримінального права

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U003363, 0122U201282, 0120U102136

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панова Оксана Олександрівна

2. Oksana Panova

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3533-5076

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кришевич Ольга Володимирівна
2. Olha Kryshevych

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6136-8106

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стрельцов Євген Львович
2. Yevhen Streltsov

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4418-1275

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юзікова Наталія Семенівна

2. Nataliya Yuzikova

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0879-2228

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=afooDmAAAAAJ&hl=ru; https://www.researchgate.net/profile/Nataliya-Yuzikova; http://www.researcherid.com/rid/U-5570-2017; https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56705587800

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гольдберг Наталя Олександрівна
2. Natalia O. Holdberh

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1624-1944

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Бабіков Олександр Петрович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Бабіков Олександр Петрович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Довженко Олена Андріївна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна